

Algemene Raad-Weigering goedkeuring buitenpatronaat

BESLISSING

van de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten inzake het beroep ingesteld door:

Mr. A en mevrouw mr. B (zaaknr. 1.3.2/STV-2003-001)

tegen de beslissing van:

De Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het arrondissement C d.d. 30 januari, verzonden op 4 februari 2003, waarbij op grond van artikel 7 Stageverordening 1988 en artikel 11 van het Stagereglement van de Orde van Advocaten te C, ("Stagereglement in het arrondissement C", vastgesteld op 26 september 2002 en in werking getreden op 1 januari 2002) goedkeuring is onthouden aan het buitenpatronaat van mevrouw mr. B over mrs. D en E, beide werkzaam als jurist op het kantoor van mr. A.

Verloop van de procedure

Bij besluit van 30 januari 2003 heeft de Raad van Toezicht C (hierna: Raad van Toezicht) besloten het verzoek van mr. A (hierna: appellant 1) van 6 januari 2003, om mevrouw mr. B het buitenpatronaat te laten uitoefenen over mrs. D en E voornoemd, die bij hem op kantoor werkzaam zijn, afgewezen. Dit besluit is bij brief van 4 februari 2003 aan appellant medegedeeld.

De brief van 6 januari 2003 ontbrak ter tijde van de hoorzitting in het dossier, maar gebleken is inmiddels dat daarin het verzoek is gedaan aan de Raad van Toezicht om mrs. D en E vrijstelling te verlenen van de verplichting kantoor te houden bij een patroon als bedoeld in artikel 9b, derde lid, van de Advocatenwet en goedkeuring te verlenen aan de uitoefening van het buitenpatronaat door mevrouw mr. B over elk van hen, met als doel onder meer de continuïteit van het kantoor te waarborgen.

Bij beroepschrift van 6 februari 2003, ontvangen op 10 februari 2003, heeft appellant 1 mede namens mevrouw mr. B, hierna ook wel te noemen: appellante 2, gemotiveerd administratief beroep ingesteld bij de Algemene Raad. Op 19 februari 2003 is ontvangen een op 18 februari 2003 gedateerd beroepschrift van appellante 2, dat dient als 'allonge' bij het beroepschrift van 6 februari 2003.

De Algemene Raad heeft belanghebbenden conform artikel 7:16 Awb in de gelegenheid

gesteld te worden gehoord.

Daartoe zijn bij brief van 24 februari 2003 appellanten 1 en 2 en mr. F, deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement C, opgeroepen voor de hoorzitting bij de Algemene Raad op 31 maart 2003 en is conform artikel 7: 18 lid 1 Awb een termijn van tien dagen voor de hoorzitting gegund voor het indienen van nadere stukken. Van deze mogelijkheid is geen gebruik gemaakt.

Bij brief van 14 maart 2003 zijn tevens opgeroepen voor de hoorzitting van 31 maart 2003 mrs. D en E, als belanghebbenden. Aan hen is eveneens conform artikel 7:18 lid 1 Awb een termijn van tien dagen voor de hoorzitting gegund voor het indienen van nadere stukken, van welke mogelijkheid geen gebruik is gemaakt.

De openbare hoorzitting heeft plaatsgevonden op 31 maart 2003.

Ter hoorzitting van 31 maart 2003 waren op uitnodiging aanwezig appellanten en mr. F voornoemd, alsmede mr. D en mr. E. Namens de Algemene Raad waren aanwezig de aan de voet van deze beslissing vermelde leden, en mevrouw mr. M.A. Smid, secretaris.

Van de openbare hoorzitting is een verslag gemaakt dat gelijktijdig met deze beslissing aan belanghebbenden zal worden toegezonden.

De Algemene Raad heeft kennis genomen van alle op de zaak betrekking hebbende stukken.

Standpunt van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft zich bij zijn beslissing tot weigering van de goedkeuring van het buitenpatronaat van appellante 2 over mrs. D en E gebaseerd op de volgende argumenten:

- Ingevolge artikel 11 van het Stagereglement C voert de Raad van Toezicht een zeer terughoudend beleid ten aanzien van buitenstages. In het Stagereglement is tot uitdrukking gebracht dat het niet bevorderlijk wordt geacht voor het toezicht op alsmede de begeleiding en de opleiding van de stagiaire indien de patroon en de stagiaire niet op hetzelfde kantoor de praktijk uitoefenen.
- In het geval van appellant 1 speelt nog de bijzondere omstandigheid dat hij eerder een verzoek heeft gedaan aan de Raad van Toezicht om het patronaat te mogen voeren over de twee juristen welke het hier betreft, en de Raad van Toezicht dat verzoek heeft afgewezen bij brief van 18 september 2002.
- Gelet op de overwegingen waarop die beslissing is gebaseerd is er voor de Raad van Toezicht geen aanleiding thans akkoord te gaan met een buitenpatronaat ten aanzien van genoemde juristen.
- Alle argumenten die zijn genoemd in de brief van 18 september 2002 worden geacht te zijn herhaald en ingelast.
- Er is niet voldaan aan de vereisten zoals genoemd in artikel 7 van de Stageverordening 1988.
- Daarenboven is het buitenpatronaat niet in het leven geroepen om de continuïteit van

kantoren te waarborgen, zoals blijkt uit artikel 11 lid 5 van het Stagereglement C, waarin dit (impliciet) tot uitdrukking wordt gebracht.

- Voorts wordt niet voldaan aan het gestelde in artikel 11 lid 6 van het Stagereglement C.

Standpunt van appellant 1

Appellant brengt de gronden van zijn beroep als volgt naar voren:

- Primair meent appellant dat de op 18 september 2002 door de Raad van Toezicht verzonden beschikking hem persoonlijk regardeert en niet een eventuele buitenpatroon.
- Subsidiair voert appellant het navolgende aan.
 - Het in de beslissing genoemde argument van de beweerdelijk lopende klachtprocedures is volstrekt in strijd met de werkelijkheid. De drie nog wel lopende zaken bij de Raad van Discipline vinden hun oorsprong in een kwestie die uit het verleden stamt.
 - De twijfel die de Raad van Toezicht heeft aan de geschiktheid van appellant als patroon hangt samen met een -door het Hof van Discipline vastgestelde- in een specifieke situatie ontstane omstandigheid die zich sinds tweeëneenhalf jaar niet meer voordoet.
 - Met betrekking tot het standpunt van de Raad van Toezicht, dat niet zou zijn voldaan aan artikel 7 Stageverordening 1988 en artikel 11 lid 6 van het Stagereglement C merkt appellant op dat hij al ruim tweeëneen half jaar de praktijk weer uitoefent zoals een behoorlijk advocaat betaamt en dat hij tot aan de uitspraak in het dekenbeklag tuchtrechtelijk een maagdelijk blazoen heeft sedert zijn hernieuwde beëdiging in april 1995.
 - Appellant heeft gedurende jaren er blijk van gegeven in staat te zijn een goed lopend kantoor te leiden en in het kader daarvan een groot aantal stagiaires te begeleiden naar afronding van de stageperiode en nimmer heeft een stagiaire zich beklagd over gebrek aan begeleiding of kwaliteit van het patronaat tijdens de duur van hun dienstverband ten kantore van appellant, over wiens kwaliteit als patroon nimmer is geklaagd.
 - Het belang van appellant bij continuïteit en een goede gang van zaken in zijn praktijk prevaleert boven het beweerdelijke belang van de Raad van Toezicht.
 - Appellant heeft zich ingespannen een patroon te werven die kantoorhoudt op zijn kantoor, zowel door het plaatsen van advertenties als door mevrouw mr. B aan te bieden op zijn kantoor te resideren. Nu deze inspanningen niet tot resultaat hebben geleid kan hem niet worden verweten dat hij niet zou hebben voldaan aan artikel 7 van de Stageverordening 2002 (lees: 1988).
 - Appellant biedt bewijs aan van het feit dat wel degelijk wordt voldaan aan het gestelde in artikel 11 lid 6 Stagereglement C.
 - Primair is appellant van mening dat zich thans geen beletselen voordoen om mevrouw mr. B toe te staan het patronaat (lees: buitenpatronaat) te voeren over de twee aspirant-advocaat-stagiaires mrs. D en E, met wie appellant reeds meer dan drie jaar samenwerkt.
 - Subsidiair meent appellant dat in elk geval het patronaat (lees: buitenpatronaat) over

één van de stagiaires dient te worden toegestaan, meer in het bijzonder mr. D, zo mogelijk met bepaling van een termijn na verloop waarvan ook goedkeuring van het patronaat (lees: buitenpatronaat) over mr. E zal worden verleend.

- Meer subsidiair verzoekt appellant de Algemene Raad een termijn te bepalen na verloop waarvan het mevrouw mr. B zal zijn toegestaan het patronaat (lees: buitenpatronaat) over één, dan wel twee stagiaires te voeren, in ieder geval mr. D, onder bepaling van een eventuele nadere termijn na verloop waarvan ook mr. E in aanmerking zou komen.

Standpunt van appellante 2

In haar 'allonge' van 18 februari 2003 bij het beroepschrift van appellant 1 licht mevrouw mr. B haar beroep als volgt toe.

- Zij is het eens met het standpunt van de Raad van Toezicht, dat een binnenpatronaat de voorkeur heeft.
- Zij is het niet eens met de Raad van Toezicht waar het de stringente voorwaarden als genoemd in het bestreden besluit betreft.
- In materiële zin acht zij de weigering haar het buitenpatronaat toe te staan niet aardig tegenover haarzelf.
- In de 30 jaar dat zij de praktijk uitoefent zijn er slechts drie klachten tegen haar ingediend, welke alle door de deken als ongegrond zijn afgedaan.
- Zij heeft slechts twee begrotingszaken voorgelegd aan de Raad van Toezicht, waarin zij beide keren in het gelijk is gesteld.
- Zij vermag niet in te zien waarom zij niet twee stagiaires zou kunnen begeleiden, die reeds drie jaar kantoorervaring hebben.

Beslistermijn

Op grond van artikel 7:24 lid 1 Awb verstrijkt de beslistermijn van zestien weken, uitgaande van ontvangst van het beroepschrift van appellant 1 op 10 februari 2003, op 2 juni 2003, terwijl de beslissing volgens lid 4 van dat artikel voor ten hoogste acht weken kan worden verdaagd tot 28 juli 2003.

Beoordeling van het beroep

Ontvankelijkheid

Het beroepschrift, gericht tegen het besluit van de Raad van Toezicht van 30 januari 2003, dat bij brief van 4 februari 2003 aan appellant 1 is bekendgemaakt, is op 10 februari 2003 binnengekomen op het Bureau van de Orde.

Het beroep is ontvankelijk, nu het conform artikel 19 lid 2 Stageverordening 1988 junctis de artikelen 3:41, 6:7, 6:8 lid 1 en 6:9 Awb is ingediend binnen zes weken na de verzending

van het bestreden besluit op 4 februari 2003.

Op grond van artikel 4 lid 1 van de Stageverordening 1988 behoeft elk patronaat de goedkeuring van de Raad van Toezicht. Op grond van artikel 18 lid 2 van de Stageverordening 1988 staat voor belanghebbenden administratief beroep open op de Algemene Raad tegen de weigering van de goedkeuring als bedoeld in artikel 4 lid 1. Appellanten zijn beide belanghebbende bij het besluit van de Raad van Toezicht van 30 januari 2003, bekendgemaakt op 4 februari 2003 tot weigering van de goedkeuring van het buitenpatronaat.

Ten gronde

Ingevolge artikel 9c, eerste lid, van de Advocatenwet draagt de Nederlandse Orde van Advocaten zorg voor de opleiding van stagiaires. Ingevolge artikel 26 van de Advocatenwet bevorderen de Algemene Raad en de Raden van Toezicht een behoorlijke uitoefening der praktijk en zijn zij bevoegd tot het nemen van alle maatregelen, die daartoe kunnen bijdragen. Ingevolge artikel 9 b, zesde lid, van de Advocatenwet wordt bij of krachtens verordening als bedoeld in artikel 28 van de Advocatenwet bepaald wie als patroon kunnen optreden, onderscheidenlijk wie als patroon kunnen worden aangewezen, aan welke verplichtingen de patroon en de stagiaire hebben te voldoen, alsmede wanneer en in welke gevallen de tussen hen bestaande verhouding haar begin en einde neemt. Ingevolge artikel 9b, eerste lid, van de Advocatenwet is elke advocaat verplicht gedurende de eerst drie jaar waarin hij als zodanig is ingeschreven de praktijk uit te oefenen onder toezicht van een andere advocaat -de patroon- en bij deze kantoor te houden. Van die verplichting kan de Raad van Toezicht ingevolge artikel 9 b, derde lid, vrijstelling verlenen. Artikel 7 van de Stageverordening 1988 bepaalt dat de Raad niet overgaat tot verlening van die vrijstelling, dan nadat de stagiaire in voldoende mate heeft getracht een patroon te vinden bij wie hij kantoor kan houden en daarin niet op voor de Raad aanvaardbare voorwaarden is geslaagd.

De Algemene Raad stelt voorop dat de bevoegdheid tot patronaatsgoedkeuring door de Raad van Toezicht op grond van artikel 4 lid 1 Stageverordening 1988 een ruime bevoegdheid is die de Raad van Toezicht tamelijk veel beleidsvrijheid geeft. In onder meer zijn uitspraak van 28 december 1999, gepubliceerd in het Advocatenblad van 4 februari 2000, heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat het gerechtvaardigd is dat de Raad van Toezicht het door hem bij zijn bevoegdheid tot goedkeuring van het patronaat te behartigen belang, namelijk het belang van de opleiding van de stagiaires, ruim uitlegt.

Met betrekking tot artikel 11 van het Stagereglement in het arrondissement C, waarin zijn vastgelegd de 'Bijzondere bepalingen in verband met het buitenpatronaat' en het daarop gebaseerde zeer terughoudende beleid van de Raad van Toezicht ten aanzien van buitenstages overweegt de Algemene Raad dat de Raad van Toezicht de in dat artikel genoemde afwegingen mag en moet maken en ook terughoudend mag zijn, maar dat de in

het Stagereglement vastgelegde regels niet verder mogen gaan dan voor het waarborgen van een behoorlijke praktijkuitoefening noodzakelijk is.

Naar het oordeel van de Algemene Raad heeft de Raad van Toezicht in casu het bepaalde in artikel 11, meer in het bijzonder artikel 11.2, van het locale stagereglement te restrictief toegepast, nu niet is gebleken dat een behoorlijke opleiding en begeleiding van één aspirant-stagiaire in geval van uitoefening van het buitenpatronaat door mevrouw mr. B, tegen wie als beoogd buitenpatroon, zoals ter zitting nog eens door mr. F is benadrukt, geen bezwaar bestaat, niet voldoende zou zijn gewaarborgd. De Algemene Raad neemt hierbij mede in aanmerking dat mr. F namens de Raad van Toezicht ter zitting heeft verklaard die opleiding en begeleiding wel voldoende gewaarborgd te achten wanneer op het kantoor van appellant 1 een advocaat werkzaam zou zijn die als patroon zou kunnen optreden.

De Algemene Raad neemt hierbij tevens in aanmerking dat zowel mr. D als mr. E reeds meer dan drie jaar werkzaam is op het kantoor van appellant 1 en dat zij derhalve meer dan drie jaar relevante juridische werkervaring hebben, terwijl zij samenwerken met een - op dit moment niet-patronabele- ervaren advocaat, te weten appellant 1.

In het schema, behorend bij de Aanbeveling van de Algemene Raad van 20 januari 1997 betreffende Opleiding en Stage na Cohen, vallen beide aspirant-stagiaires onder categorie A2, waarmee wordt aangeduid een stagiaire met 3 of meer jaar juridische ervaring, die samenwerkt met een advocaat met meer dan 3 en minder dan 7 jaar ervaring, voor wie niet de zoekplicht, in het Stagereglement van de Orde van Advocaten in het arrondissement C neergelegd in artikel 11.4, geldt.

Met betrekking tot de voor categorie A2 geldende overige vereisten, te weten dat de beoogd buitenpatroon meer dan 7 jaar advocaat dient te zijn, een corresponderende praktijk dient te hebben en goed bereikbaar is, overweegt de Algemene Raad het volgende. Ter zitting heeft mevrouw mr. B, die meer dan 30 jaar praktijkervaring heeft, aangegeven dat zij een algemene praktijk heeft en eerder stagiaires heeft opgeleid.

Met betrekking tot het bepaalde in artikel 11.5 tweede volzin van het Stagereglement, samengevat inhoudende dat geen buitenpatronaat wordt toegestaan in het geval een advocaat reeds twee (binnen-)stagiaires heeft, overweegt de Algemene Raad dat aan die bepaling voorbij kan worden gegaan, nu mrs. D en E meer dan drie jaar ervaring hebben als juridisch medewerker op het kantoor van appellant 1, terwijl het buitenpatronaat, uit te oefenen door mevrouw mr. B er niet toe leidt dat het aantal op het kantoor werkzame stagiaires toeneemt. Voorts is de Algemene Raad, anders dan de Raad van Toezicht, van oordeel dat wel wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 11.6 van het Stagereglement, nu mr. B in hetzelfde arrondissement kantoor houdt als mrs. D en E. Aan het feit dat zij niet in dezelfde gemeente kantoor houdt kan in dit geval worden voorbijgegaan, nu de afstand C gering is en er voldoende andere communicatiemogelijkheden zijn om de begeleiding en opleiding van aspirant-stagiaires te waarborgen.

De Algemene Raad acht het echter niet juist om aan mr. B het buitenpatronaat te verlenen over twee aspirant-stagiaires. Uitgangspunt is dat iedere stagiaire wordt begeleid door één patroon en dat iedere patroon over maximaal twee stagiaires het patronaat kan uitoefenen. Nu de Algemene Raad nog bij beslissing van 27 april 2001 heeft geoordeeld dat de situatie op het kantoor van mr. A niet stabiel genoeg was om hem het patronaat over een of beide aspirant-stagiaires te verlenen en aan mr. A een voorwaardelijke schorsing in de uitoefening van de praktijk is opgelegd, waarvan de proeftijd eindigt in december 2003, ligt het vooralsnog niet voor de hand in casu een buitenpatroon de verantwoordelijkheid te geven voor twee stagiaires, zoals door appellant 1 primair is voorgesteld. Voorts heeft de Algemene Raad bij beslissing van 11 juli 2003 (zaaknr. STV 2002-010) opnieuw geoordeeld dat appellant 1 om die reden zelf niet patronabel is.

Nu de Algemene Raad geen belemmering ziet voor verlening van toestemming voor de uitoefening van het buitenpatronaat door appellante 2 over één van beide aspirant-stagiaires en appellant 1 subsidiair in zijn beroepschrift heeft aangegeven dat hij in dat geval verzoekt daarvoor eerst mr. D in aanmerking te laten komen, kan aan dat verzoek worden voldaan.

Voor het meer subsidiair verzochte, het bepalen van een nadere termijn na verloop waarvan ook mr. E in aanmerking zou komen bestaat, gelet op hetgeen is overwogen met betrekking tot het aantal in casu door de buitenpatroon te begeleiden stagiaires, geen aanleiding.

Indien voor mr. E een andere buitenpatroon beschikbaar is staat het appellant 1 vrij om daarvoor aan de Raad van Toezicht opnieuw goedkeuring te vragen.

Met betrekking tot de ter zitting door mr. F gemaakte opmerking, dat van de verplichting bij een patroon kantoor te houden alleen vrijstelling kan worden verleend indien er sprake is van een behoorlijke praktijkuitoefening en het aan de Raad van Toezicht is voorbehouden om, gelet op de kantoor situatie bij appellant 1, voorwaarden te stellen aan het stageplan, als bedoeld in artikel 11.2 van het Stagereglement van de Orde van Advocaten in het arrondissement C, overweegt de Algemene Raad dat, nu het administratief beroep een zgn. 'vol' beroep is, die voorwaarden eventueel ook door de Algemene Raad zouden kunnen worden gesteld.

In casu acht de Algemene Raad daarvoor wel termen aanwezig, nu de begeleiding door de buitenpatroon intensiever dient te zijn dan de door mevrouw mr. B ter zitting voorgestelde frequentie van eenmaal per maand contact.

De Algemene Raad stelt daarom als voorwaarde voor de goedkeuring van het buitenpatronaat van mevrouw mr. B over mr. D dat daaraan een begeleidingsplan ten grondslag ligt dat tenminste gelijkwaardig is aan de "Hoofdpunten voor het begeleidingsplan bij een buitenpatronaat", dat als bijlage 1 is gevoegd bij het Stagereglement in het arrondissement C (zowel bij dat van 1 januari 2002, als bij dat van 20 maart 2003, in werking getreden op 1 april 2003).

Op het ter zitting gedaan verzoek van zowel appellant 1 als mevrouw mr. B, om het door

haar uit te oefenen buitenpatronaat aan een termijn te verbinden, na verloop waarvan mr. A zelf het (binnen)patronaat zou kunnen uitoefenen overweegt de Algemene Raad het volgende.

Nu voor de Algemene Raad niet voorzienbaar is op welke termijn mr. A weer patronabel te achten zal zijn en mevrouw mr. B ter zitting heeft verklaard bereid te zijn het buitenpatronaat voor de volle periode op zich te nemen, is er geen aanleiding dat verzoek te honoreren.

BESLISSING

De Algemene Raad verklaart appellanten 1 en 2 ontvankelijk in hun beroep, verklaart het beroep in zoverre gegrond dat aan mr. D vrijstelling wordt verleend van de verplichting om kantoor te houden bij een patroon en goedkeuring wordt verleend voor de uitoefening van het buitenpatronaat door mevrouw mr. B over mr. D voornoemd, onder de voorwaarde dat aan de Raad van Toezicht een begeleidingsplan wordt overgelegd dat tenminste gelijkwaardig is aan de "Hoofdpunten voor het begeleidingsplan bij een buitenpatronaat", dat als bijlage 1 is gevoegd bij het geldende Stagereglement in het arrondissement C.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage op 14 juli 2003 door mrs. J.H. Brouwer, W.K. van Duren, J.N. de Blécourt, E. Unger en J.M. van den Wall Bake, in aanwezigheid van mr. M.A. Smid, secretaris.

J.H. Brouwer
Algemeen deken

M.A. Smid
secretaris